

LA TOMASA

SETMANARI CATALA
10 CENTIMS lo número

Si volen ballá, 'ls invito;
pel ball tinch deliri gran,
mes, si no son resistent,
ja 'ls dich jo que patirán.

De dijous à dijous

La lley del embut

La resistència passiva

LA vas enterarte, amiga Tomasa, del modo estrafalari è inesperat com va acabar la qüestió Robert-Altolaquirre?

—Si, Pierrot, y desde 'l moment que vaig enterarme del final de la disputa, van entrar-me grans desitjos d' abandonar aquet país, ahont se veuhen à diari las inconseqüèncias y atropellos mes escandalosos. ¡Aquí no hi ha mes lley que 'l capritxo dels que 'ns governan!

—Si, noya, y per dirho mes clar, no hi ha altre lley que la del embut. Encare que 's tracti d' una qüestió de Dret, no t' assessoris may d' advocats, per fama que tinguin, perque siga dret ó tort no existeix criteri mes sà que 'l d' un ministre. Quan un ministre diu: «Es aixó,» boca abajo todo el mundo. Y si no t' atemperas al criteri del Sr. Ministre, encare que 'l tal criteri fassi d' aixonsas de riure, pots véuret embolicat en un procès, sent los seus resultats menos temibles la inhabilitació perpétua pera exercir càrrechs públichs y una multa que 't doblegui. Si no 't tancan al quarto de las ratas, ja pots d'ir qu' has estat de fortuna.

—Ab franquesa, Pierrot: quan jo veig certas cosas, sento en la ànima no portar calsas, pera poguermhi fer à pinya seca.

—No 'm fassis riure, Tomasa. No falta qui tè l' ànima en lo seu armari y es capàs de jugar-se la vida devant d' una arbitrariedad, pero tothom ja s' ha convenut de que pendresho à la valenta, es lo mateix que perdre bous y esquellas. Quantas vegadas, y no molts anys enrera, recordantse 'l poble de sos drets, ha aixecat barricadas y ha contestat à tiros las imposicions de s governs, ¿pero quin resultat ha obtingut? La mort de uns quants ciutadans, la presó, ó 'l desterro; com si diguessim: la miseria d' una esposa y uns fills adorats. ¡Y à pesar d' uns resultats tan desastrosos, han sigut los governs de mes bona pasta? Tal-lá tal-lera; si m' embrutas, t' enmascaro. Tots, absolutament tots, han presentat los mateixos defectes. En aquet rengló si que es precis confessar que no n' hi ha hagut un palm de net.

—Pero ¿qu' es, donchs, lo que tenim de fer? Hem de subjectarnos, com mansas ovellas, à totas las imposicions y tiranias?

—No, filleta meva; pero 'l poble, pera lluytar violentment, sempre 's troba en desventaja. S' exposa à servir de carn de canó. Está desorganizat, faltat d' armas, y sobre tot, per' repelir la forsa ab la forsa, necessita un capdill, un héroe, que 'l porti al combat, y d' aquets héroes, Tomasa, no 'n surten cada dia. Quants cops hauràs sentit dir, que devant de la forsa bruta no hi ha resistència; pero jo t' asseguro que devant de la forsa, hi ha l' astúcia, la manya; hi ha la resistència passiva, com l' anomeném ara.

—¡La resistència passiva! ¡Vaya una gran cosa! ¡Es volguer curar una enfermetat aguda ab aygua de bor-ratxas!

—¡Pot ser no! Tal vegada m' equivoco, pero jo crech, Tomasa, que aqueixa resistència passiva dels nostres gremis, ha donat mes dolors de tripas al Govern, que si s' haguessin llensat al carrer ab lo fusell à la ma. En aquest últim cas, la cosa era serzillísima: suprimint las garantias constitucionals, y enviand à una dotzena de contribuyents à sopar ab Sant Pere, la revolta s' hauria convertit en bassa d' oli, y, per temor de èsser escabetxat, tot bitxo vivent hauria pagat bitllo-bitllo. Pero ara, la cosa muda d' especie: ara, 'l contribuyent, que troba exageradas las càrregas que se l' imposan, s' encara ab lo Govern y li diu: Tu vols cobrar, sense atendre rahons de cap mena, pero jo no puch pagarte.

—Mira, que t' embargaré —¡Embárgam... y que mal profit te fassi!

—¡No deu donarli gayre gust aixó al Govern?

—¡Com si li gratessin la esquena ab una gatosa!

Li dona tan gust, com tu à mi, quan te dich: «Fesme depressa 'l dinar, que à la Redacció m' esperan» y tu sense rebelarte contra la meva autoritat, m' arreglas lo dinar ab una calmata tan desesperadora, que quan me menjo la escudella, mitj Barcelona ja ha sopat y ja hi tornaria. En cambi, quan estèm de morros, y rodona-ment me dius «No vull fertel» t' ensenyo 'l Sant Cristo Gros, y per por de rebre, vas tan lleugera, qu' avants de mitj hora, ja soch à las postres.

—¡Si qu' es vritat aixó!

—¡Que 'm comptarás à mi, santa cristiana, si ja fa molt temps que coneixó 'ls coixos, sentats?... No es tot hu que te 'ls donguin ben nets y pelats, ó que tu tinguis de netejartels y pelartels. No es lo mateix que 'l Govern se 'ls embutxaqui desseguida ó que no ho pugui fer fias després d' haver enagenat los géneros que 'ls contribuyents s' han deixat embargar ab una calmata desesperadora. A n' al Govern, los diners qu' ha de fer embargant, li fan lo mateix efecte que à mi la escudella, quan me la donas à tres quarts de quize. Vull dir, qu' aixi com à mi la escudella 'm reprén, à n' ell, los diners li arriuan després d' haver tingut d' abandonar las atencions que li eran mes simpáticas, com la nómina dels paniaguats y altres excessos.

—Pero ¿vols dir que la tal resistència passiva, es prou noble?

—Tens unas sortidas, que n' hi hauria per llogarhi cadiras. ¿Qu' has vist may ningú que dongui 'l ganivet qu' ha de servir per' assassinarlo? Lo natural, es posar un entrebanch al fascinerós que vol assassinar-te, per veure si pots rómpreli la nou del coll? Ja sabs lo que

diuhen los castellans: *Quien roba á un.... há cien años de perdón.* Donchs, qui no 'l roba y sols li fa guar la bossa, figúrat si deu guanyarne de sigles y sigles de perdó.

—Bé... es alló que 's diu... hi ha molts modos de matar pussas.

—Y 'l mes entretingut es matarlas d' una á una, obrintlosi la boca y tiranthi un pessich de polvos insecticidas. ¿Comprend? Avuy los contribuyents s' entretenen d' una manera hasta cert punt ignocenta... potser demà 's donarán de baixa de la contribució y ja no quedarà ni 'l recurs dels embarchs. Es alló que diu lo diu: «¡Anar fent!» Lo Govern fá una cosa, nosaltres en farém un'altra. D' un modo ó altre tè de passarse 'l rato. Y cregas que si 's tracta de bromejar, no son los catalans los més escassos d' ingeni. No tindrem necessitat d' *anar á comedia*, per trencarnos de riure. Posats á fer broma, en farém de tota mena, y la proba es, que, segons se m' ha comptat, l' altre dia un son-dista de bon humor, creyent qu' havian d' anar á embargarlo, va contractar á una orquesta de ceguets, pera que aquets saludessin l' arribada dels agents executius ab una marxa sùnebre. Y se m' ha comptat també, que tenia pensat rebrels molt complimentòs, dihentlos: «¡Vostes venian per *arrós*, vrita? Donchs ¡no més puch donarlos butifarra!» Creu, Tomasa, que posats á riure, riurém, y riurá millor lo que rigui l' últim.

Pierrot de LA TOMASA.

Triaduras

Els homes son com las pessas d' un joch de axedrés. Uns desempenyan lo paper de reys; altres de caballs, de alfils ó de senzills peons. Mentres 'l joch dura hi ha entre ells grans diferencias; més, quan la partida está acabada y 's fican totas las pessas barrejadas en la mateixa caixa, ja no hi ha cap distinció, ni diferencia. La mort fá l' ofici de caixa.

*
**

Els habitants de Lidia, pera enganyar la fam un any de molta miseria, varen inventar lo joch de cartas y 'l de pilota, jugant un dia y menjant l' endemà, alternant sempre.

*
**

En una cèlebre obra de medicina se fá menció d' un pobre home atacat de la monomania de no fer cap *riu* per pó d' inundar la ciutat. Desitjant curarlo un gran metje alienista, va fer que 'ls vehins de la casa del malalt 's posessin á cridar fortament «¡Foch, foch!», mentres que 'l doctor ab tò compassiu vá fer veure al monomaniach que s' anava á incendiar tota la població si per pietat no fes un *riu*. Lo malalt accedí tot satisfet y orgullós... y quedá curat.

L' ATACONADOR MODELO

Un altre no n' hi ha al barri que com ell vigili tant; be 's pot dir qu' es lo «registre» de 'l que passa pe 'l vehinat.

Sab qui menja y qui no menja; si va al teatro, café ó ball; si deveu ó no á la tenda; si ho passeu bé ó viviu mal.

Tampoch ignora 'ls enredos de la viuda ab don Bertrán; y fins sab, el tarambana, si pagan be 'ls estadants.

De bon matí quan s' aixeca l' anissat corre á tastá, després encen la «burilla de calé», y ¡au! á escombrar.

Tot xafant «La Marsellesa», y dihent mil disbarats, neteja 'l seu... patrimoni que no val ni quatre rals.

Y mes tiesso que un ministre va al tamboret á sentars'

en mànegas de camisa y ab un tros de devantal.

No preguntéu si 's pentina ni si 'l sabó costa car, per ell, la pinta y pastilla son articles molt estranys

¿Pro politica...? ¡Ay, la mare! No 'l guanya pas Pi Margall; sempre crida: ¡Visca Riego, Zorrilla... y 'n Prim! (Don Joan)

Enemich de mi'jas tintas; del vi, en diu vi, y del pa, pa; y 's posa fet una fera quan li dich: ¡mal nacional!

¡Quin génit! ¡Santa Justina! Lo tamboret, solas, claus, «pota de cabre» pastetas, tirapeu, forros, retalls, recalsots, punxó, esténallas, falsillas y 'l devantal tot llensa á terra y trepitja que sembla un boig rematat!

Enfarismantse tan prompte, tambe 's calma molt aviat; basta que sols se li digui: Toful... No n' hi ha per tant... ni tan poch, d' aquestas cosas; per no ré, us poseu á dalt; vos heu prés per lo contrari lo que he dit dels nacionals.

Lo que jo vos recrimino, és, que no deviau may d' entregá la carrabina per... tornaus á sublevá.

Y 'l bon Toful, qu' es un home digne d' aquells temps passats, mirantme de *cabo á rabo*, y ab lo tirapeu en má...

Me diu formal, y quadrantse com si fos un militar: ¡Encar' avuy tornaria com ants á sé nacional!

MR. JEAN ESPILL.

LA TOMASA
ACTUALITATS

—La resistencia passiva
no m'agrada prou, Sevé;
si no puch fé alguna mort
ja 'm sembla que no estich bé.

Dos polissonts dels valents,
que, volguent fer disbarats,
se llensan al carré, armats
fins á las unglas y dents.

Gras y roig y acaudalat,
no més per punt ha permés
que 'ls géneros li embargués
un insipit Delegat.

LA TOMASA

DOS ARGALDES

Pe'l que s' en va una ovació,
pe'l qu' arriba una xiulada;
lo primer fa gran sortida,
l' altre una petita entrada.

La questió del Transvaal

LA de casa 'n diu la qüestió del trasbals. Lo que toca pe 'ls inglesos no es pas petit trasbals que li dona aqueix conflicte de tanta ressonancia.

Que vagin dihent que l' Africa comensa als Pirineus.

Si tots 'ls africans siguéssin de la pasta dels Krügers y dels Jouberts, m' estimaria cent vegadas mes ser natural de Pretoria que ser indígena de Madrit.

'Ls boers, ab tot y ser del capdevall del continent menos civilisat del mon, dónan exemple d' alt patriotisme á las nacions que 's tenen per mes civilisadas.

Gent del camp, 'ls boers, ne dónan déu á acabá á dotze á tots 'ls ciutadans dels paissos mes adelantats en lo referent á unió pera la defensa del drets socials, tant trepitjats avuy per la forsa bruta mes soberana que en temps dels Faraons.

Prova de que una gent tan gelosa de sa patria no te qui la iguali, ni que se li assembli en cap altre pais conegut, es l' admiració universalment espontánea que causa lo despreci que fán de sas vidas é hisendas aquells verdaders patriarcas, juramentats pera combatre á foch y á sang contra la ambició criminal de la Gran Bretanya.

Antes que veurers' dominat per la pérvida Albion, la bruixa Inglaterra, preferéixen sucumbir victimas de son amor al terrós, qu' es l' amor mes sagrat del home, disposats á convertirse cada un d' ells en héroe devant de la Historia de las Patrias petitas.

L' abnegació del venerable president del Transvaal anant á la guerra rodejat de sos fills y nets, es una acció que per lo sublim no arriba al alcans dels grans politichs d' Europa, quins ne tenen format un concepte antitèich fundat en rahons d' Estat en cassos de perill del territori patri.

Las invasions extrangeras, ab l' antihumá propòsit d' aixamplar dominis, no estarian de moda si topessin sempre inglesos ó yanquis ab paissos transvaalians que sacrifican lo tot pe 'l tot, primer que consentir que 'ls Panxa-Amplas de las grans potencias 'ls treguin de casa sense camisa.

D' aquí prové aqueixa simpatía franca que sentim pe 'ls boers tots 'ls fills de nacions que van á remolch d' intrigas diplomáticas tramadas per la rastro política cancelleresca, á conseqüencia de las quals 's jagan regions de vida propia y colonias á cara y creu, á palletas ó á palm y pipa.

*
**

La qüestió del Transvaal dú trassas de simbolisar l' acabament d' una época de barbarie realisada á mansalva per 'ls Atilas dels temps moderns que, á la vanguardia del Progrés y envilitlo, tractan de convertir lo dret de conquista en dret de rapinya; y

'l principi d' una nova era héroica fonamentada en lo deber diví de transformar cada llar payral en castell de defensa contra tots 'ls assalts dels lladres de pobles.

Es fama que cada final de sigle acostuma senyalar-se ab un fet trascendental que afecta á tots 'ls interessos de las cinch parts del mon. Qui sab si 'l final del sigle que agonitza están destinats á senyalarlo 'ls pagesos del Transvaal ab sa actitud tant digna com terrible, cara á cara dels que 's creuen que l' Africa comensa al Canal de la Manxa y que poden empassarse territoris com si fóssin píldoras.

Pe 'l prompte, lo coratje y ardiment noble dels transvaalians s' han encomanat als boers de per aquí ab la sola diferencia que, en compte de llensarse al camp ab armas y bagatjes, farian de *tripas corazon* (com diuhen 'ls *ingles* de Madrit) sense mourers' de casa.

Ja n' hi han aquí que ab lo diari á la má, al llegir lo que projecta fer Inglaterra allà al Cap, farian estragos—com vacunats per las energias boerianas—en defensa també, si vingués 'l cas, de la terra que 'ls ha vist neixe... Sinó que, acabat de llegir, acabat d' oferir: la afició á la manilla ó al tresillo 'ls hi arrenca de soca y arrel tot aquell sentimentalisme patriòtich de per riure.

'Ls boers, sense Centres, Clubs ni Lligas; sense orgas de partits que acaban per ser casi sempre orgas... de rahons, s' han alsat com un sol home pera segarli l' herba als peus al primer que s' atreueixi á furtarlosi la llibertat.

—¡A ells y fora!—es son lema, ab tot y veurers' amenassats infamement per las máquinas de guerra mes perfeccionadas que la Ciencia de la Destrucció ha inventat. A n' aquells espartans del dia no 'ls fa por ni la cantitat dels adversaris, ni la calitat dels elements de lluyta ab que contan: no mes escoltan la veu de sa conciencia que 'ls alenta cridant camps á través del Transvaal: — ¡¡Tot per la patria!!

Lo seu General en quefe es lo General "No importa," lo mateix que teniam nosaltres en épocas de mes patriotisme vritat; quan no contavam—com ara contém de sobras—ab altra mena de Generals que... no tenen res de *particular*.

L' ángel exterminador ab sa espasa ruhenta guihi als transvaalians en las batallas contra 'ls que no tenen altra mania que l' extermini dels petits Estats.

Y que 'l Deu de las Victorias 'ls concedeixi 'l triomf de sa causa la mes bona la mes santa que existeix en tots 'ls paissos, desde 'ls mes ilustrats als mes salvatjes, ara y sempre per tots 'ls sigles...

Amen.

PEPET DEL CARRIL.

CANTAR

En las lluytas de la vida
cent cops he cridat la mort,
y un jorn que 'm venia á veure
vaig tancá 'ls ulls plé de pór.

FERRÁN AGULLÓ

LO SEPARATISME

¿A HONT son los separatistas?
Son á Madrid. Encauhats
darrera las rotativas
y del *perro chico* esclaus.

No contents d' haver perdudas
las possessions d' Ultramar;
no cansats de sembrar odis
que may més s' esborraràn;
no satisfets del martiri
de més de cent mil germans
y no tips d' haver malmesa
la fortuna d' un estat
que per los sigles dels sigles,
per sempre 'n jemegarà,
comprenen qu' encare 'ls falta
finir sa missió social
disolvent á marxas dobles
aquet poble desdixat
més perdut que cent Turquías
més Marroch, que l' africá!

Miserables petardistas,
rebuig d' universitats
(que s' agafan á la ploma
com al trabuch sos companys,
los bandolers en quadrilla
y 'ls lladres de camí ral)
sa insensatés es ja tanta
que, per omplir lo calaix,
envian per las provincias
núvols de corresponsals
ab la missió predilecta
de transmetre atrocitats
à deu céntims la paraula,
sens repará 'l mal que fan.

Aixís és, com conjuminan
números sensacionals (!)
mal girbats ab telegramas
que no tenen peus ni cap.

Del fet mes senzill ó inútil,
se 'n fa tot un historial,

á tot se li treu la punta
à tort y á dret desbarrant,
y aixís es com se suscitan
odis y rivalitats
y s' aían dugas rassas
y s' empeny als governants
y s' ajuda à formà 'l núvol
que 's desfará ab trons y llamps.

¡Tot per las trenta pessetas
que guanya 'l corresponsal!
¡Tot pels vinticinch mil números
que 'l periódich tirarál

Y 'l Govern que s' imagina
ab la ignocencia mes gran
que la premsa rotativa
te 'l públich al seu costat,
—quan al fi son quatre ximplés
que parlan sols per parlar—
prén midas com li aconsellan,
conjura als *Poncis Pilats*,
arma 'l bras de 'ls policías
y ordena que 's vessi sanch.

Aixó porta grans conflictes,
lo poble bramula irat
y veient tan poch senderi
y adonantse del engany,
torna despreci ab despreci
torna l' atach ab l' atach
y dels governants renega
y tot ho enjega à rodar.

¡Prou que la sabém la historia
del *quixotisme* imperant.
A Cuba y á Filipinas
idéntich cas va passar.

Sa altesa «la rotativa»
va feruos allí mes mal
que 'ls matxetes dels cubanos
y 'ls trets dels americans.

Los rotatius van empénye,
sempre ab los ulls fits al guany,

y eternisaren la guerra
per telegrafiar combats
pro al final de la partida,
sens colonias hem quedat,
sense honra y sense vergonya,
sense un barco y sense un clau.

Mes, fioidas ja las guerras
era precís inventar
un pretext per torná á expreme
la insana curiositat...

Veus aquí, donchs, lo baix móvil
dels insults y 'ls disbarats,
que abocan las rotativas,
y al fi, lo que lograrán
será sortirse ab la seva
apressant lo daltabaix
y fent qu' Espanya s' en vagi
tota sola á ca'n Pistras.

Els son, donchs, los grans faccio-
y 'ls que tiran á matar. [sos
Els son los separatistas
y 'ls que trenca la unitat.
Per tant, si 's vol conservar-la,
es precís entrar á sach
las impremtas madrilenyas,
y als *chicos* del *Imparcial*
del *Nacional* y de l' *Epoca*,
portarlos á un port de mar,
ficarlos dintre de un barco,
barrinarlo.. y santas paus!
Ab aixó y las rotativas
dedicadas á tirar
molts *narros* y cartipassos
pe 'ls que no saben la A,
veus aquí llest lo conflicte
en menos que canta un gall.

M. RIUSECH.

Bibliografía

Encare que un xich atrassadas per fer alguns dias que
están á la taula de la Redacció, hem de donar compte de
las publicacions ultimament rebudas.

Lo foch, comedia dramática en tres actes y en prosa, arre-
glada á la escena catalana per D. Joaquim Ayné Rabell, la
que fou estrenada ab bon éxit en lo teatro Principal la
nit del 31 Desembre passat;

A las foscas, pesa cómica en un acte y en prosa, original
de Joseph Martrus, estrenada ab aplauso en lo teatro Prin-
cipal (Gracia) la nit del 2 Febrer de 1898.

Galletas Jordán comedia en 3 actes y en prosa arreglada
á nostre teatro per D. Lluís Quer, la que fou estrenada ab
éxit en lo teatro Principal la nit del 9 Abril passat.

Las tres obras esmentadas, forman part de la Biblioteca
de *Lo Teatro Regional* figurant ab los números 143, 144 y
145 de las obras publicadas.

També hem rebut:

Lo trinxerayre, monólech en vers, original del reputat
doctor D. Pere Manaut, premiat en lo Certamen Catalani-
sta celebrat en Olot lo dia 10 de Septiembre de 1898, ha-
vent sigut estrenat ab gran éxit en lo Teatro Gran-Via
la nit del 16 de Juny de 1899.

Remerciém degudament los envios.

LA TOMASA EL DOCTOR ROBERT

per J. LLOPART.

— SEGONS LA PREMSA MADRILENYA —

Barcelona al Doctor Robert
i Visca la moralitat!

Aixís han calificat els diaris de Madrid al ex-arcade honrat y digne, qu' es l' orgull dels barcelonins y una gloria de Catalunya.
L' han tractat d' *agitador furibundo* y Cap de colla dels *Segadors*.
De *mambis* y *flibustero separatista*. (qu' es, com si diguessim, de *Maceo catalá*).
Y potser haurían acabat per crucificarlo, si no arriba á presentar la dimissió.
Precisament será per tot aixó, que á la ciutat de Barcelona se l' hi ha fet extraordinariament simpática l' actitud d' aqueix gran caràcter qu' s diu: *Bartomeu Robert*.

PRINCIPAL

Dissapte se inaugura la temporada ab la companyia comich-dramática que dirigeix lo Sr. Salvat, havent sigut bastant aplaudida en la obra de debut que siguió la comedia en 3 actes titulada *El amo del cotarro*.

Diumenje á la nit y ab escassa concurrencia degut á lo tempestuós del temps á la hora precisa de la entrada, s'estrená una comedia en 3 actes y en prosa del conegut autor D. Teodoro Baró, titulada *Sureda y C.^a* que com altres obras del propi autor, conté trama senzilla ab escenas cómicas y de bon gust, fent que lo públich celebri las ocurrencias y s'arriivi fins al final de la comedia ab verda der regositj.

La execusió molt acertada, distinginsihi las Sras. Juanin y Caparó y los Srs. Salvat, Montero, Borrás y Balmanya.

Pera ahir estava anunciatl' estreno del quadro dramátich del Sr. Iglesias, titulat *Lladres!*

LICEO

Ja s'han publicat las llistas de la companyia d' ópera italiana de *primitivo cartello* que ha de fer la temporada de hivern y qual debut está senyalat pera lo dia 9 del proxim Novembre.

La ópera de debut será *Tristan é Isolda* de Wagner (estreno en Espanya) per la qual han comensat ja los ensajos preparatoris ba'x la direcció del mtre. Albeniz, debent fer los últims y quatre primeras representacions lo eminent mtre. Colonne.

ROMEA

A cal notari ó uns capitus matrimonial desfets es lo titul de un saynete que nostre antich colaborador en Ramón Ramón Vidales (del Vendrell) estrená dilluns passat en aquet teatro.

No sabém del Sr. Ramón que hagués donat anteriorment cap obra al teatro, pero si aixis es, lo felicitem doblement ja que d' un salt s'ha colocat en primera fila, puig en son saynete *A cal notari*, ha demostrat ser un fiél observador del natural, trobant infinitat de situacions cómicas sense apelar á xavacaneries ni á xistes grossers, logrant per dit motiu, que lo publich estigués constantment rient.

Contribuí al bon éxit lograt, la acertada execusió que hi donaren tots los artistas, fent honor á la bona direcció del Sr. Goula, per lo que al final foren cridats ab justicia autor y actors en escena.

Nostra enhorabona al Sr. Ramón y á la Empresa per haver trobat una obra que ó molt nos enganyém ó será de las de la temporada

NOVETATS

De la execusió que tingué *Gli Ugonotti* ab tot y debutarhi un tenor de moltras pretensions, valdrá mes ne fem cas omis ja que cap gloria pot reportar als artistas que hi prengueren part, com tampoch al mtre. Perez Cabrero qui al dirigir los ensajos havia de preveure lo fracás.

Ha continuat representantse *Mignon* ab lo mateix extraordinari éxit dels primers dias, produhint cada representació un ple fenomenal.

Ab verdadera satisfacció vejém confirmada nostra profecia de que per lo inmillorable desempenyo que hi donan tots los artistas, *Mignon* sería la ópera de la temporada.

En vista del bon resultat que s'ha lograt, la Empresa s'ha vist obligada á prorrogar la temporada obrint un abono de 9 funcions, prometent entre ellas la reproducció de la ópera de Delibes *Lakmé*, quin estreno tindrà lloch dissapte proxím, estant á carrech de la Srta. Barrientos lo desempe nyo de la protagonista.

Lo nou abono acabará á mitja setmana entrant y al fi de la mateixa inaugurar á la temporada de hivern la companyia dramática del Sr. González.

GRAN-VIA

Los chicos, sarsuela en un acte, lletra del malograt caricaturista *Mecachis* y música del mtre. Brull, es la que s'estrená dilluns últim havent tingut escás éxit, sent injust á nostre veurer, puig es obreta que ab la série de equivochs que hi han, logra disfreure bastant al públich.

Altras n'hi ha escritas ab molt mes poca gracia, pero degut á que en lo transeurs de las mateixas, hi ha exhibició de pantorrillas, han tingut mes sort.

En lo desempe nyo de *Los chicos* se hi distingiren los senyors Moncayo y Güell.

Definitivament esta fixat pera dimars proxím l'estreno de *El testamento del siglo*, ab quatre decoracions novas pintadas per Chia, rich vestuari, sorprendent atres, etc., etc.

CATALUNYA (Eldorado)

Pera ahir estava anunciat l'estreno de la sarsuela *Neña Rosa* qual protagonista estava á carrech de la tan simpática y cada dia mes aplaudida tiple Srta. Taberner, preparantse pera dissapte proxím *Instantáneas* revista cómica lirica de la que'n tenim molt bonas noticias.

NOU RETIRO

Ab bon éxit ha comensat la companyia lirica del senyor Huervas. *La Tempestad*, y *Marina* (ópera) foren las obras que dissapte y diumenje ultim se posaren en escena, distingintse las Sras. Franch y Molgosa y lo Sr. Monté en *La Tempestad*, y lo Sr. Casals en *Marina*, que feu gala de sa preciosa y estensa veu de baritono, demostrant possehir bona escola y rebent una ovació en las xispejants y oportunas coplas que cantá.

CIRCO ESPANYOL

L'anunciarse *El registro de la policia* siguié motiu mes que suficient per que aquet teatro se omplis diumenje passat y la perfecta execusió que lográ, doná motiu á que se sentissin sumament aplaudits tots los artistas y d' un modo especial las Srtas. Llorente y Bozzo, Sra. Manela Martinez y Srs. Bozzo y Muñoz.

TIVOLI (Circo Equestre)

Dilluns passat celebrá la funció de despedida la célebrada artista hercúlea Miss Athletha que per ser destinada á son benefici, executá extraordinaris exercicis de forsa que foren sumament aplaudits.

Se veje obsequiada ab flors, regalos y demés demostracions de simpatia.

A reveurer.

En la present setmana ha debutat la familia Cañadas que ab tot y executar travalls ja vistos, fou bastant aplaudida.

En preparació hi ha nous debuts.

EDEN-CONCERT

Pera dissapte está anunciada la inauguració de la temporada de 1899-900 ab nova *troupe française*, grans atraccions y numerosa companyia de sarsuela.

Celebrarém hi haji hagut acert en la elecció de tot lo contractat.

UN CÓMICH RETIRAT.

LA TOMASA
RETALLS

ANUNCI.-El dissapte vá trobarse tot aixó á la plassa de l' Universitat. Ho tornarán al carrer del Pinyách número 100.

Mostra dels invencibles guerreros universitaris.

Ab motiu d' un incendi, l' altre nit hi va haber un escampall de monjas á Las Corts. Sembla que una punta de cigarro va pendre á la palla d' una màrfega.

Aqueixa tempestat que 'ls ulls entella y aquet devassall de llamps y trons es la bilis qu' escup el gran Ximvela.

AL NAS

PER igual son fets los nassos,
tots ells son originals:
de trobarse'n dos d' iguals
may ningú citarà cassos.

N' hi ha de xatos, llarchs, estrets,
amples, molt grossos, molt xichs,
de molt lletjos, de bonichs,
de molt torts y de molt drets;
en forma de paperina,
alguns plans com una nata,
molts en forma de patata
y altres com una petxina.

Donchs à pesar del aspecte
qu' es en tots tan diferent,
tots ells es cosa corrent,
que tenen igual objecte.

Sentats tals antecedents,
me proposo demostrar
que 'l nas, si 's vol bèn mirar,
té no mes que inconvenients.

Es cert que la sensació
del olor es deliciosa;
pero en cambi ¡quina cosa
mes horrible es la pudó!

Que serveix per respirar
sabém: pero en ocasions
los microbis als pulmóns
també serveix per portar.

En todas las ocasiones
d' incomoditat es niu:
sua y molesta al istiu
y al hivern té panallóns.

Quan fa fret no es cosa rara
que 's torni tan vermellot,
que talment sembli un pebrot
posat al mitj de la cara.

Es absolut, sense tó,
res tan engorrós hi há,
per ell nos hem de mocá'
y hem de portar mocadó.

¡Nas! pirámide fatal
clavada al mitj de la cara,
instrument de fatxa rara
sense garbo y sense sal.

Per tu, hont vaig, per tot arréu
fan pagarme la xaco'a:

«¡Hont anéu sense tarota!»
ò «Ep, mano, ¿qu' os lo deixéu?»

Sempre ab broma inoportuna,
algún xusco m' amohina
cridantme: «¡Un nas que camina!»
ó bé: «¡N' has de cantar una!»

Per tú he vist en mes d' un cas
que las noyas no 'm volian;
y sens tú ja no podrian
deixarme ab un pam de nas.

ni 'm farías mes patí',
ni m' hauría de mocar
y sobre tot, que fiar
podría to'hom de mí,
puig sabém qu' en lo temps d' ara
(com diu un adagi vell)
«no hi ha que fiar d' aquell
que tinga nas á la cara.»

Y donchs ets ma mala sombra,
y mon etern sufriment,
¡au! toca 'l dos al moment
ó 't treuré jo à cops d' escombra.

¡Qu' he diu! Callém... No fos cas
qu' ho sentís mon nas y, ofés,
d' un p'egat se me 'n anés
tot dihentme: «busquis nas.»

¡No! son farsas, son enganys;
son bromas lo que contava;
¡quina fila si 'm deixava!
¡Dèu me 'l conservi molts anys!

VÍCTOR RAHOLA

Havém rebut l' agradable visita del celebrat poeta català, D. Anicet Pagés de Puig, lo qual té fixada sa residència á Madrid y ha estat entre nosaltres un comptat número de dias.

Com resultat d' aquesta visita tenim lo gust de participar als nostres llegidors, qu' aniran apareixent en «La Tomasa» varias poesias inéditas, degudas á la ploma de tan 'distingit escriptor, notables com todas las sevas.

Doném las gracias al Sr. Pagés de Puig per l' honor que 'ns ha dispensat.

*

Lo nou arcalde viu prop de la Casa Gran; á la mateixa plassa de Sant Jaume.

Per medi d' una curta mina, podria, donchs, trasladarse desde 'l seu domicili á la Casa Comunal, sense que pogués veurel ningú.

Encare que, tractantse d' aqueix senyor, lo mes fácil es que ni ab mina ni sense, 'l pugui veure may 'l poble de Barcelona.

*

«¡Allá vá la nave!
¿Quien sabe dó va?
Allá va en Silvela,
¿ahont s' en deu anar?»

Si, senyors si, ¿cap ahont tira en Silvela?
¿Va per la dreta,... per la esquerra,... pe 'l devant,... pe 'l darrera?

No porta rumbo conegut.

Aixis es qué, per mes qu' alguns han concebut esperansas de que després de l' aclaració demanada pe 'l Foment del Travall Nacional, 'ns concedirà 'l concert ecónomich, nosaltres creyém que no hi haurá tal concert y que tindrem de contentarnos ab un *desafinament de violón*.

*

Se diu qu' entre las personas á qui va oferirse l' Alcaldia de Barcelona, hi havia 'l president del Foment del Travall Nacional, don Albert Rusiñol, lo qual va manifestar qu' estava disposat á acceptar lo carrech, declarant, no obstant, que en lo modo d' apreciar lo conflicte ecónomich estava conforme ob la opinió del doctor Robert.

Y en Silvela, va pensar que pe 'l seu *viatge de inconseqüencias* no necesitava las alforjas del Sr. Rusiñol.

¡Vaya, vaya, don Albert!

¡Sa declaració 'm contrista!

Vosté es tan *separatista* (?)

com lo gran doctor Robert.

Perque ara, ja se sab, qui no 's deixa doblegar per las imposicions de Madrid, es traïdor á la patria.

¡Aguantemnos lo riure!

*

S'ha publicat un imprès impugnant lo dictamen emés per varis advocats d'aquest ilustre Col·legi en defensa del doctor Robert.

Nos en alegrém.

No per lo mérit que puga tenir tal impugnació, que considerém ha de ser molt escàs.

Sinó perque l'autor de la mateixa ha donat quartos á guanyar al magatzém de paper y á la impremta.

¡Ey, si no ho ha quedat á deure!

Que tot podria ser, tractantse d'un assumpto, en que 'l mateix Govern nos hi ha quedat á deure la sinceritat.

*

S'indica á don Lluís Pidal, pera una de las tenencias d'Alcaldía d'aquet Municipi.

¿Que no fora possible esperar á que á n'aqueix senyor li creixessin las patillas?

Perque ara, parlant ab franquesa, ab aquellas patilletas que porta, fa tan poca cara d'autoritat, qu'estaria mes en caràcter á la cantonada de ca'n Llibre, que en una tenencia.

Després també convindria, que 'l ministre de Foment (qui tinch entès que li es oncle) li enviés un poch de talent.

*

¡Ara en Campoamor no vol que 'l coronin!

¡Tóquila D. Ramón!

La idea de coronarlo, va sortir d'en Romero Romesco, y francament, no podia resultarne res de bó.

¿Quina corona pot posar aquet polítich funest, que no siga una corona d'espinas?

Després de tot: D. Ramón, las coronas deixemlas pe'ls morts.

Y no ussurpém á las viudas la grata atribució de col·locarlas.

*

Llegeixo que la familia real no farà aquest any la vida retreta qu'ha vingut fent fins ara.

A Palacio se donarán varios balls blanchs, als quals se convidará no sols als fills dels aristócratas, sino també als dels majors contribuyents y classe mitja.

¿Y qué?...

Si jo cobrava sis mil duros diaris, hasta convidaria al Chirigotero á fer la copa.

*

Se diu que 'l general Weyler arrepentit d'haver acceptat la presidencia de la Junta Consultiva de Guerra, se proposa demanar la supressió de dita Junta així que s'obrin las Corts.

Com si diguessim: tracta de suprimirse ell mateix.

¡Fá molt bé!

¡Al fi y al cap ja l'ha suprimit la opinió pública!

¿Y 'l Sr. Milá y Pi, quan s'arrepenteixi d'haver acceptat l'Alcaldía, qu'es lo que intentarà?

¿Que se 'l col·loqui en algún museu, com exemplar raro?

*

No s'interessin pe'ls presoners de Filipinas.

Als que tenen aquesta debilitat los policias los clavan garrotada de cego, sense reparar en sexes.

Las donas que foren bastonejadas á Madrit, los en donarán rahó.

Y, cuydado qu'aquestas pobras donas no devian esser pas separatistas?...

Per aquet Govern, no hi ha rahó mes persuasiva que la garrotada seca.

*

En la societat «Catalunya y Avant» va celebrarse la setmana passada una conferencia en la que 'l president de dita Societat va desenvolupar lo tema: «Necessitat de propagar las ideas catalanistas entre la classe obrera.»

Valentnos d'una locució vulgar, després de aplaudir las rahons aduhidas per l'esmentat senyor, dirém que als obrers los convé tant lo catalanisme com lo pa que 's menjan, perque si no 's prestan á la defensa dels interessos de la regió, ame: assats sempre per una política absorbent y centralisadora, tal vegada 'l dia de demà, no 'ls quedin ni rossegóns.

Si 'ls grans capitals, en vista de las pesadas càrregas que se 'ls imposan, se retreuen, los obrers, serán, desgraciadament, los qu'en tocarán mes funestas conseqüencias.

¡A defensarse tocan!

Participém als nostres estimats col·laboradors que fins lo dia 29 del corrent mes, admetrém las composicions que se serveixin remetrens y que siguin publicables, pera destinarlas al número, que, seguint la costum d'anys anteriors, dedicarém als morts.

Hem d'advertir que á fi de que puga figurar en l'esmentat número lo major número possible de firmas, serán preferidas las composicions curtas.

*

Tenim lo gust de felicitar á la Empresa del setmanari d'aquesta ciutat «Lo Teatro Regional» per l'Album d'Actors Catalans que té en publicació y qu'es verdaderament notable.

Si 'l públich no responia al esforç que per part de dita Empresa representa l'esmentat Album, s'hauria de convenir en que 'l públich peca de desagahit; pero estém consentsuts de lo contrari.

Telegramas

Del nostre servey... obligatori

CASA GRAN, á l'hora de la barra.—¡Deu vos fassi bons á vosaltres y al plebiscit!

Després dels apuros que vam passar per serne ¡voléu ara que presentém la dimissió del càrrech de concejals!

Primer deixariam á la dona, que la concejalia.

Varios regiradors.

CLAU TRES DE LA UNIVERSITAT, á l'hora de las pedradas.— Fillets meus, sento molt lo desc labro qu'han suferit los nostres nebots ó sigan los fills del nostre germá Sanz Escartin, pero també 'm recordo de las garrotadas que 'ns han clavet en diversas ocasions.

¡Un dia per cada hu!

Un estudiant.

DESGRACIA É INJUSTICIA, á l'hora del ápat; La cayguda d'en Robert m'ha regirat tota la bilis y hasta hauria presentat la dimissió, si no fos que trobo sabrosissimas las bledas ministerials.

Durán y Bledas.

PRE-SUPUESTOS, á l'hora dels sofismás; Jo no sé de que 's queixan las Cámaras de Comers. Cap Govern, havia fet com aquet cinch mil millons d'economias; pero dit siga en secret aquets millons son de céntims de pesseta.

Vilaverda.

ARCALDIA, á l'hora dels goluts; Lo conflicte económic es lo de menos; lo conflicte que á mi m'amohina es un altre: que no volentme 'ls ciutadans, jo podré ser arcalde, pero no representaré á ningú.

1000 A. Pi.

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —
6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

DEVANT DELS ESTUDIANTS

—A mi m' han tocat dos veces.
 —Pues, á mi cuatro vegadas.
 —Mira, noy: de aquellos palos han vingut estas pedradas.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADAS LLAMPECH

- 1.ª A las sarsuelas, preposició é invers amaniment.—Tot, carrer de Barcelona.
-
- 2.ª Part de la persona, preposició, musical y en las iglesias.—Tot, carrer de Barcelona.
-
- 3.ª En las magranas, é invers vegetal.—Tot, carrer de Barcelona.
-
- 4.ª Del que no n' hi ha poch, y en las cartas.—Tot, carrer de Barcelona.
-
- 5.ª Animal en plural, pronom, musical y dos consonants.—Tot, carrer de Barcelona.

UN CALAVERA RETIRAT.

GEROGLIFICH

+
 G E L A
 T A T
 L
 I I T I I
 SISKET D. PAILA.

LOGOGRIFO NUMÈRICH

1	2	3	4	5	6	—Nom d' home.
1	2	3	6	1	— » de dona.	
6	1	2	1	— » » »		
6	3	1	—Parentiu.			
6	5	—Planta vegetal.				
4	—Consonant.					

J. M. V.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 380

XARADAS—LLAMPECH

- 1.ª O-llas. 2.ª T-arrós.
  - 3.ª Fe-no-sa. 4.ª Ca-ll. 5.ª Al-si-na
  - 6.ª Bo-n-de-u.
- Logogrifo numèrich.—Claudina.
 Tarjeta.—Mossen Janot.
 Geroglifich.—Per trotá los caballs.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
 Preus de Suscripció:

Espanya y Portugal, trimes:re.	1'50 Pta
Extranger id.	2'00 »
Número corrent	0'10 »

Tota reclamació podrà dirigir-se á la Administració y Redacció

6, CARRER DE SANT RAMON, 6